

František ŠTAMBERA, „*Své síly církvi a vlasti*“. *Josef Jan Sankot a jeho Dějepis města Telče na Moravě*, České Budějovice 2011 (= diplomová práce Ústavu archivnictví a pomocných věd historických, Filozofická fakulta, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích), 170 s.

Posudek vedoucího diplomové práce

Telč patří k městům s velmi silným lokálním historickým (po-)vědomím, kde jsou pravidelně používány, citovány a dokonce i vydávány historické práce staršího data, které by dnes měly být využívány ne jako spolehlivý zdroj informací o tématu, jímž se zabývají, ale spíše jako pramen o době svého vzniku. Jedna práce přesto soutavně badatelské pozornosti unikala. Jejím autorem byl farář z nedalekého Radkova Josef Jan Sankot. Jeho rukopis zůstal nedokončený a ve své době – tedy v osmdesátých letech 19. století – ani poté se nedočkal vydání. Jeho autora i výpovědní hodnotu jeho práce se ve své diplomové práci pokusil rehabilitovat František Štambera.

Jeho diplomovou práci považuji za zdařilou z několika důvodů. Předně to je její logická skladba usilující nejprve o představení autorovy osobnosti, která byla již od raného dětství spjata s městem, jemuž posléze věnovala své historické pojednání. Již poměrně obsáhlý – vzhledem k množství dochovaných pramenů – Sankotův životopis ukázal diplomantovu schopnost pracovat s jazykem, vcítit se do atmosféry doby i prostředí, v němž se hrdina jeho práce pohyboval, a v neposlední řadě i do Sankotova myšlenkového světa. V úvodní kapitole František Štambera ukázal, že jeho práce nebude obsahovat obvyklé (a pro posuzovatele mnohdy nudné) kompilativní pasáže, ale bude se usilovně a z různých úhlů pohledu pokoušet analyzovat studované dílo a skrze ně a jeho autora nazírat snahu jednoho vlastenecky naladěného venkovského duchovního o posílení regionálního patriotismu i moravské národní identity.

V následujících pasážích své diplomové práce diplomant důkladně analyzoval studovaný rukopis. Nejprve se věnoval literatuře a pramenům, z nichž Sankot čerpal. Vzápětí se pokoušel popsat Sankotův přístup k historické látce – všímal si nejen toho, jaké části obsahují koncept i čistopis rukopisu a jak jsou tyto části řazeny, ale nechybí ani údaje o tématech, jímž se Sankot možná překvapivě nevěnoval (např. protireformace). Za zajímavé považuji Štamberovy závěry o metodě Sankotovy historické práce i o jeho práci s prameny. Stejně jako v obsahu celého díla se i v nich sváří romantizující přístup k nejstarším dějinám Telče a Telčska, spjatý především s působením Cyrila a Metoděje, s věrností k dochovaným historickým pramenům,

využívaným zejména v pasážích o novějších dějinách města. Pozornosti se dostalo také paleografické a gramatické stránce studovaného rukopisu.

Právě zmiňovaná cyrilometodějská tradice tvoří jednu z nejvýraznějších výkladových linií díla, které vznikalo v letech po oslavách milenia příchodu obou věrozvěstů na Moravu. Kniha ostatně měla být vydána tiskem v Brně roku 1884 na oslavu tisíciletého výročí vysvěcení tamního svatopetrského chrámu, které měl osobně vykonat sv. Metoděj. Sankotova „fascinace“ (slovy autora) dílem a odkazem soloňských bratří je patrná z obsahu Sankotova díla, jemuž se diplomant obsáhle věnoval. Nespokojil se přitom pouze s převyprávěním obsahu jednotlivých kapitol, ale snažil se odhalit přístup tohoto katolického duchovního ke zvoleným tématům. Vzhledem k tomu, že čistopis díla zůstal nedokončen, věnoval diplomant pozornost rovněž jeho dochovanému konceptu, který je oproti konečné verzi obsáhlejší.

V závěru se František Štambera pokusil popsat „posmrtný život“ Sankotova pojednání, tedy jeho recepci v dílech dalších telčských historiků, která ale patrně zejména vzhledem k tomu, že rukopis zůstal nevydán a do telčského muzea se dostal až roku 1905, tedy 23 let po autorově smrti, byla prakticky mizivá. Zcela na závěr diplomant Sankotovo dílo srovnal s dalšími dvěma pracemi o historii města, jejichž vznik byl Sankotovu rukopisu nejbližší: šlo o *Stručný dějepis města a panství Telče* Jana Evangelisty Kypty (1857) a evergreen telčského dějepisectví, monografii *Město a panství Telč* Jana Beringera a Jaroslava Janouška (1891). V neposlední řadě si předkládaná diplomová práce zaslouží pozornost kvůli své příloze, v níž František Štambera editoval nedokončený čistopis Sankotova rukopisu a alespoň touto formou ho poprvé přístupnil badatelům.

Přestože se v předkládané diplomové práci vyskytují překlepy i pravopisné chyby, jejich množství nepřesahuje únosnou mez a zejména nijak zásadně nekazí dobrý dojem z četby práce, psané kultivovaným jazykem, se zájmem o téma a opravdu přínosné. Vytknout jí mohou dvě věci. Více pozornosti mohl autor věnovat další Sankotově literární činnosti (s. 18) i jeho kontaktům s dalšími, podobně naladěnými duchovními i světskými osobami, byly-li takové.

Diplomovou práci Františka Štambery rád doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnotit jako **výbornou**.

Jindřichův Hradec, 24. srpen 2011

doc. PhDr. Josef Hrdlička, Ph.D.